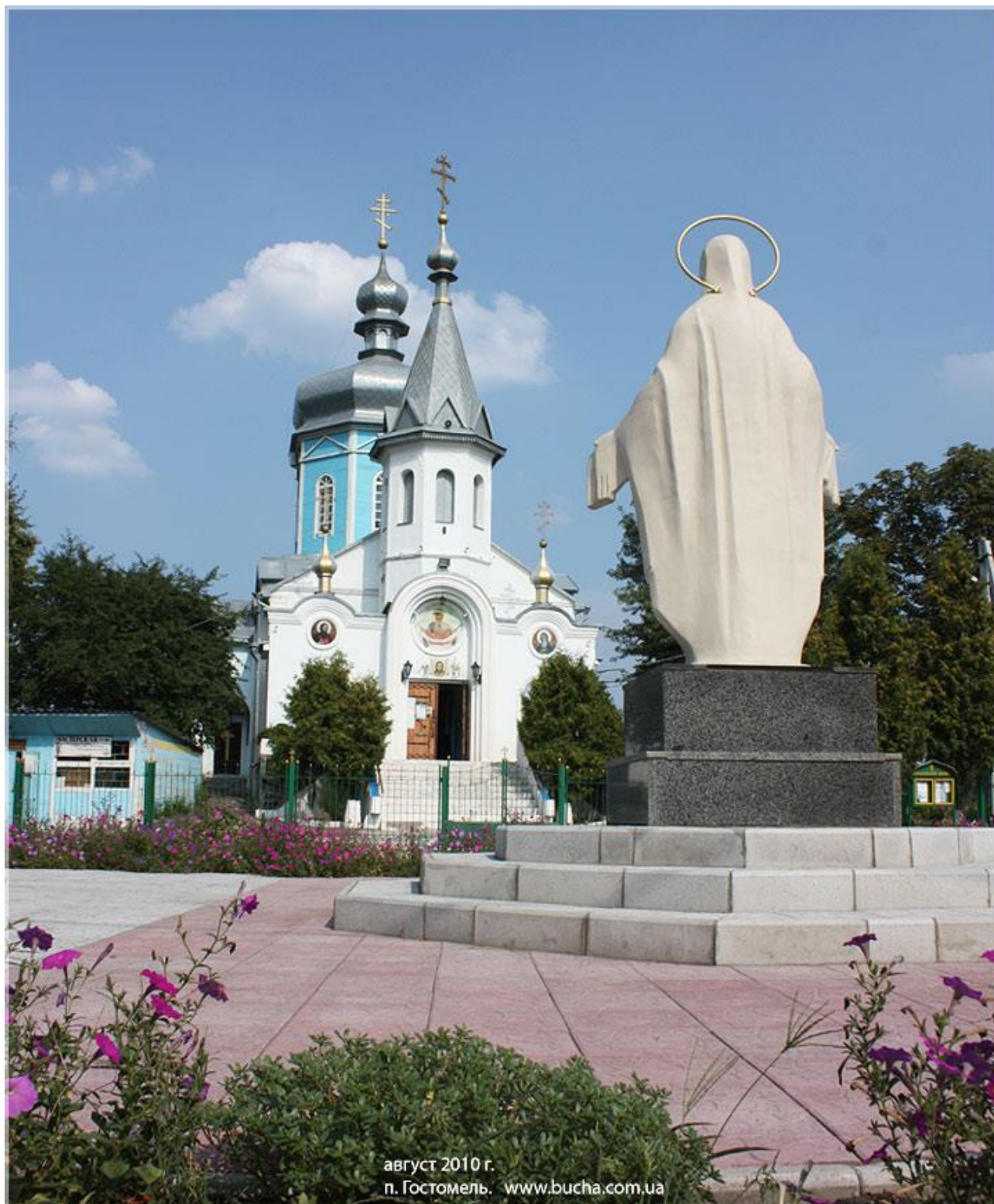

Історія церкви Гостомеля

Історія церкви Гостомеля драматична, бо це часточка минулого України. Свято-Покровська церква своєю назвою нагадує, що Гостомель був козацьким сотенним містечком. Адже запорозькі козаки вважали святу Покрову своєю покровителькою. На Запорозькій Січі була церква святої Покрови.

Очевидно, церква тут була й раніше. Ще в 1614 році польський король Сигізмунд III надав Гостомелю магдебурзьке право. Отже, це було чимале містечко. І, звичайно ж, у ньому повинна була бути церква. Але вперше про неї згадується в історичних джерелах, другої половини XVIII століття, коли

Гостомель належав до володінь фастівського полковника Семена Палія. Коштом останнього та його козаків у Гостомельському замку було споруджено церкву архітектура котрої з того часу зазнала багато змін. У 1770 році на її місці було побудовано уніатську церкву. У першій половині XVIII століття священиком був Андрій Михалевич, з 1751-го — його зять, шляхетний Яц Ганицький, а з 1777 року — Іоанн Миласевич. Усі троє поховані біля церкви. На могилі Іоанна Миласевича його син, який у 1797-му був київським цивільним губернатором, установив чавунний пам'ятник. Церква перейшла з унії до православ'я швидше за все після того, як у 1793 році, у зв'язку з другим поділом Речі Посполитої, Правобережна Україна увійшла до складу Російської імперії.

Напередодні 1861 року письменною серед православних у Гостомелі були тільки священик і причетник. Український краєзнавець другої половини XIX століття Л. Похилевич повідомляє, що до Гостомельської парафії належали села Яблунька (нині частина Бучі), Блиставиця та Озера. У 1890-му в Гостомелі коштом парафіян було збудовано дерев'яну церкву (довжина — 28 метрів, ширина — 10, дах залізний). Вона була й осередком культурного життя. Про це, зокрема, свідчить фото Гостомельського церковного хору 1903 року, яке зберігається в київському музеї Івана Гончара.

З 15 лютого 1903 р. священиком у містечку був Андрій Львович Кремпинський. Народився він у селі Майданецьке Уманського повіту (нині Тальнівський район на Черкащині). Родина священика нараховувала п'ять чоловік. Громада

Гостомеля надала А.Кремпинському шмат сінокосу площею близько п'яти десятин (десятина — 1,09 гектара). У 1921 році Ворзельський волвиконком на запит Київського повітвиконкому щодо священників повідомляв, що селяни ставляться до А.Л.Кремпинського прихильно.

У 1937-му церкву було закрито. Секретар парторганізації Давид Естіс наказав директорові школи привести учнів, щоб ті подивилися на її розгром. Один гостомельчанин виліз по драбині на купол і зачепив мотузку за хрест, який активісти почали розгойдувати. Старі люди кричали: "Антихристи! Що ви робите?" Почувся тріск. Хрест упав дотолу разом із верхньою частиною купола.

Після цього парторг Естіс власноручно зачепив мотузку за другий хрест. Скинули і його. З церкви викидали на вулицю ікони та книги. Дорогі речі порозкрадали. Бригада київських робітників поскидала дзвони (деякі з них розбилися), які забрали на переплавку. У церкві зробили зерносховище. У 1939 році колгосп ім.13-річчя Жовтня, витративши на перебудову 54 тисячі карбованців, влаштував там клуб.

У жовтні 1941-го німецькі окупанти повернули це приміщення церкви. Люди об'єдналися у церковну громаду і зробили тут капітальний ремонт. Священником став Петро Васильович Олександрович, який народився у 1875 р. у селі Княжичі на Київщині. Він скінчив духовне училище і три роки вчителював у церковнопарафіяльних школах. Потім був призначений паламарем. У 1895-му переведений паламарем у Гостомель. У 1908 році П. Олександрович був висвячений у сан диякона. З 1937-го працював чорноробом на Гостомельському склозаводі. В 1942-му — висвячений у сан священника. Церковним старостою був обраний Харитон Йосипович Свіщенко, 1870 року, народження, неписьменний. Члени церковної ради — колгоспники, сторож торфо-розробної дільниці й домогосподарки.

На приміщенні церкви знову встановили хрест. У 1944-му ініціативна група віруючих, яка складалася з 25 осіб переважно 1870-80-х років народження, звернулася до влади з проханням надати їм приміщення церкви і зареєструвати громаду. 10 серпня 1944-го остання прийняла приміщення церкви у безстрокове, безплатне користування. Але Раднарком СРСР постановою №1643-486с від першого грудня 1944 року наказав вилучити у громади клубні приміщення (тобто церковні, в яких у 30-і зробили клуби).

Поки тривала війна, Компартія ставилася до церкви досить терпимо. Комуністи не хотіли зайвий раз дратувати людей, але після війни становище змінилося. Знову розпочався тиск на церкву. 21 жовтня 1949 року релігійній громаді оголосили постанову Київського облвиконкому про передачу церкви під клуб. У 1949-му в Гостомелі жило багато віруючих людей. А найближча діюча церква знаходилася у селі Мостище. Тому селищна рада вирішила надати церковній громаді інше приміщення.

28 квітня 1950 року уповноважений Києво-Святошинського райвиконкому (до якого належав Гостомель) та представники місцевої ради винесли з церкви все її майно й перенесли його до квартири священика. Частину його склали на підвір'ї останнього. Тоді ж голова Гостомельської ради А.П. Смирнов і священик П. В. Олександрович у присутності голови колгоспу імені 13-річчя Жовтня Куліковського підписали договір про те, що, відповідно до рішення Київського облвиконкому за №1693 від третього серпня 1949-го про вилучення у Покровської церкви клубного приміщення, селищна рада надає інше для церковного майна і ведення служби в Гостомелі з орендною платою за користування ним у розмірі 150 карбованців. Було вказано, що вартість ремонтних робіт входить до цієї плати.

Нове приміщення — так звана "хата Раца" — розташувалося по вулиці Фрунзе, 12. Будинок був дерев'яний, складався з двох кімнат, кухні та коридору і потребував ремонту. Розміри — 12 x 6,5 метрів, висота — 2,8. Фундаменту не було, дах залізний. Хата була збудована років сто тому.

Даремно гостомельська релігійна громада скаржилася уповноваженому Ради у справах православної церкви при Раді Міністрів УРСР Хадченку, що нове приміщення непридатне для здійснення церковної служби, і що у селищі вже є два клуби — робітничий і колгоспний. Марною виявилась і скарга московському патріархові.

У церковному приміщенні зробили республіканський спортивний клуб. Його утримували коштом республіканського комітету із спорту. В середині церковного приміщення влаштували волейбольний майданчик, установили бруси, повісили кільця, привезли штангу та гирі. Через декілька років його переобладнали під звичайний клуб.

13 грудня 1957 року указом патріаршого екзарха всієї України на посаду штатного священика в Гостомелі був призначений Іоанн Іоашювич Тарнавич. У травні 1960-го технічна комісія зробила висновок, що церковне приміщення у селищі перебуває в аварійному стані й опечатала його. Церковна громада не мала коштів на його ремонт чи придбання іншого. Тому віруючі були змушені відвідувати церкву в Бучі.

Виконком Київської обласної ради депутатів трудящих ухвалив дозволити виконкому Києво-Святошинської районної ради розібрати будинок церкви в Гостомелі й придатний будівельний матеріал використати для господарчих потреб. Уповноважений Ради у справах Руської православної церкви при Раді Міністрів СРСР по Київській області й м. Київ М.Ф. Бібік дозволив знести аварійне приміщення і запропонував зняти з реєстрації церковну громаду селища Гостомель, оскільки вона не має церковного приміщення рада у справах Руської православної церкви при Раді Міністрів СРСР рішенням від 6 січня 1961 року зняла з реєстрації православну громаду в селі Мостище, рішенням від 16 лютого — у селищі Гостомелі, а рішенням від 24 квітня — у селищі Польова Буча. Зняття з реєстрації — це фактична заборона. Аж у 1989-му, коли СРСР

розвалювався, на прохання віруючих влада у Гостомелі повернула церкві старе приміщення, яке використовувалось як клуб. Люди взялися його переобладнати. Спочатку тут служив священник о. Олексій, сьогодні настоятелем храму є отець Петро, який доклав багато зусиль до відновлення церкви в котрій служить 25 років. Допомагає церкві і селищний голова Юрій Прилипко, а ще задовго до того, як він очолив Гостомель надавав спонсорську допомогу для здійснення паломницьких поїздок святими місцями України.